

199

199. Svatý Václav, renesanční socha. Kaple svatého Václava, katedrála svatého Víta, Praha.

200. Svatý Kliment, zobrazený s dalšími svěťci na fresce z roku 1806. Klášter svatého Nauma, Ochrid, Severní Makedonie.

152

V prosinci roku 869 Konstantin onemocněl – předpověděl tehdy svoji smrt, oblékl mnišský šat, přijal jméno Cyril a zemřel padesát dní poté ve věku pouhých dvaadvaceti let. Byl pohřben v bazilice svatého Klimenta v Římě, kde je dodnes uctíván.

Metoděj, jehož Cyril požádal, aby se nevracel k mnišskému životu a pokračoval v jejich společném poslání, byl jmenován biskupem a stal se arcibiskupem panonským a moravským. Zemřel 6. dubna 885 a byl pohřben ve své katedrále, jež se podle lidové tradice nacházela ve Velehradě. Přesné místo Metodějova odpočinku však není známo.

- Jsou patrony českých zemí a Bulharska. Tradiční patronát nad Moravou byl potvrzen papežem Piem X. 18. května 1914 a Piem XI. 25. března 1936. Lev XIII. rozšířil jejich kult na celou církev v encyklice *Grande Munus* ze 30. září 1880, kde je jmenoval patrony tehdejší Jugoslávie, což bylo potvrzeno papežem Benediktem XV. 8. srpna 1917 a Pavlem VI. v apoštolském dopise *Pacis nuntius* roku 1964. Cyril a Metoděj byli jmenováni patrony Evropy v roce 1980 v apoštolském dopise *Egregiae virtutis* papeže Jana Pavla II., jenž jim také věnoval encykliku *Slavorum Apostoli*.

Jsou to patroni profesorů, učitelů a vychovatelů, protože vytvořili cyrilici, uctívání jsou především v Česku, na Slovensku a v Bulharsku.

- Zobrazení jsou téměř vždy dohromady, mají vousy a nesou kříž. Cyril drží knihu s nápisem: *bonum certamen certavi* – bojoval jsem v dobré bitvě, což naráží na slova svatého Pavla a odvolává se k problémům, s nimiž se setkal při překládání. Metoděj má biskupský šat, Cyril je oblečený v mnišském šatu.

Václav, český kníže, mučedník

† 935

28. září

It.: Venceslao. Fr.: Venceslas. Něm.: Wenzeslaus, Wenzel. Pračesky: Veceslav. Pol.: Wacław. Rus.: Vjačeslav.

Václav byl synem knížete Vratislava I. Byl vychován v křesťanské víře svojí babičkou svatou Ludmilou, ženou knížete Bořivoje, a na tehdejší dobu se mu dostalo značného vzdělání. Když jeho otec zemřel, byl ještě mladistvý, moc získal až později a dostal se tím do rozepře se svým mladším bratrem Boleslavem. Za jeho vlády se podařilo v zemi nastolit pořádek a posílit pozici církve. Příkladem byl on sám. Církevních obřadů se na znamení kajivosti účastnil bosý, často se postil a nosil žíněnou košili, sám připravoval

200

chléb a víno pro svátost oltářní, pěstoval vinnou révu na svazích pod hradem. V politice byl moudrý a prozíravý, na jeho helmici a komži byl zobrazený kříž. Jemu vděčíme za založení pražské katedrály zasvěcené svatému Vítu – svěťci, který byl uctíváný mezi Sasy, k nimž měl Václav blízko, a jehož ostatky si vyžádal.

Václav neúnavně šířil křesťanství, tím si však velmi nepřátelil Boleslava. Ten ho pozval na hostinu, která měla být jeho poslední – avšak Václav učinil prorocký přípitek na svatého archanděla Michaela, průvodce duší, a nastraženou past zmařil. Když tento pokus nevyšel, Boleslav a jeho komplici na něj zaútočili přímo, když se Václav jako obvykle ubíral bez své družiny na ranní modlitbu. Václavovi se podařilo Boleslava přemoci, a na znamení odpuštění mu vrátil jeho meč, ale vzápětí byl ubodán vrahy najatými svým bratrem. Podle legendy jeho krev, rozlitou na dřevěné podlaže před vnějším chórovým ochozem kostela, nebylo možné smýt. Tělo bylo uloženo v katedrále svatého Víta. Jeho svatý život je základem rozšířeného kultu.

- Je patronem Čech a Moravy, dále také věžňů.
- Často se objevuje spolu s dalšími českými patrony Vojtěchem, Zikmundem a Ludmilou; je zobrazován v rytířské zbroji, v knížecí čapce, s kopím a štítem s císařskou orlicí. Hlavním atributem je dýka, kterou byl zabit. Dalším atributem je hrozen vína a lis, neboť sám připravoval mešní víno.

Kliment Ochridský, biskup, apoštol Bulharska

9.–10. století

27. července

Lat.: Clemens. It.: Clemente. Fr.: Clemens, Clemant. Angl.: Clement. Něm.: Clement. Rus.: Kliment.

Žák Cyrila a Metoděje, jenž je spolu s nimi a s Naumem, Sávou, Gorazdem a Angelárem apoštolem Bulharska, kde jsou uctíváni jako „sedm apoštolů“. Zprávy o počátku jeho života jsou nejisté – narodil se snad kolem roku 840, ale o jeho mládí nic nevíme. S jistotou ho nalzáme spolu s Metodějem na jeho misi na Moravě. Po odchodu z Moravy přišel spolu s Naumem a Angelárem do Bulharska, kde byli přijati králem Borisem I. (852–888), jenž se roku 865 nechal na důkaz pokřesťanství Bulharska pokřtít. Spolu s králem Klimentem vytvořil plán na evangelizaci země a poslovanštění bulharské liturgie. Král Boris byl později uctíván jako svatý Boris Michael.

Za pět let, kdy se Kliment intenzivně věnoval své misi, kolem sebe shromáždil tři a půl tisíce žáků, učil je evangelium, čítal a psal. Obzvláště se staral o vzdělání kléru. V Ochridu, tehdy bulharském městě, které se dnes nachází na makedonském území, nechal postavit dva kostely a zejména se staral o klášter svatého Pantaleimona. Zde žil až do konce svého života a 27. července 916 ve svém klášteře zemřel.

Je mu přisuzováno autorství mnoha spisů a stejně jako byl uctíván za života, tak také po smrti doložené zázraky rozšířily jeho kult. Ke kanonizaci došlo před 11. stoletím, když car Samuel I. (980–1014) přesunul hlavní město do Ochridu.

Je uctíván v celé východní pravoslavné církvi a Bulhary je nazýván „zlatý svatý Kliment“. Jeho jméno nese také státní univerzita v Sofii. Jeho svátek se slaví 27. července spolu s ostatními „Sedmipčetníky“ neboli sedmi apoštoly slovanské církve a kultury.

- Je patronem Bulharska.
- Jeho hlavními atributy jsou východní pontifikální oděv, štóla s velkými kříži a evangeliář.

201

201. Svatý Kliment Ochridský, ikona. Muzeum ikon, Ochrid, Severní Makedonie.

202. Svatý Ivan Rilský, ikona. Klášter v Rile, Bulharsko. Ivan, mnich a poustevník, který je zobrazen v hábitu a plášti, založil komunitu, jež se rozšířila po celém Bulharsku. Mnoho klášterů založených jeho stoupenci existuje i v dnešních dnech a uchovává se zde živá vzpomínka na svěťce.

202

153